

Werkgroep Beheer Lanenstructuur Oranjewoud

Presentatie
13 maart 2018

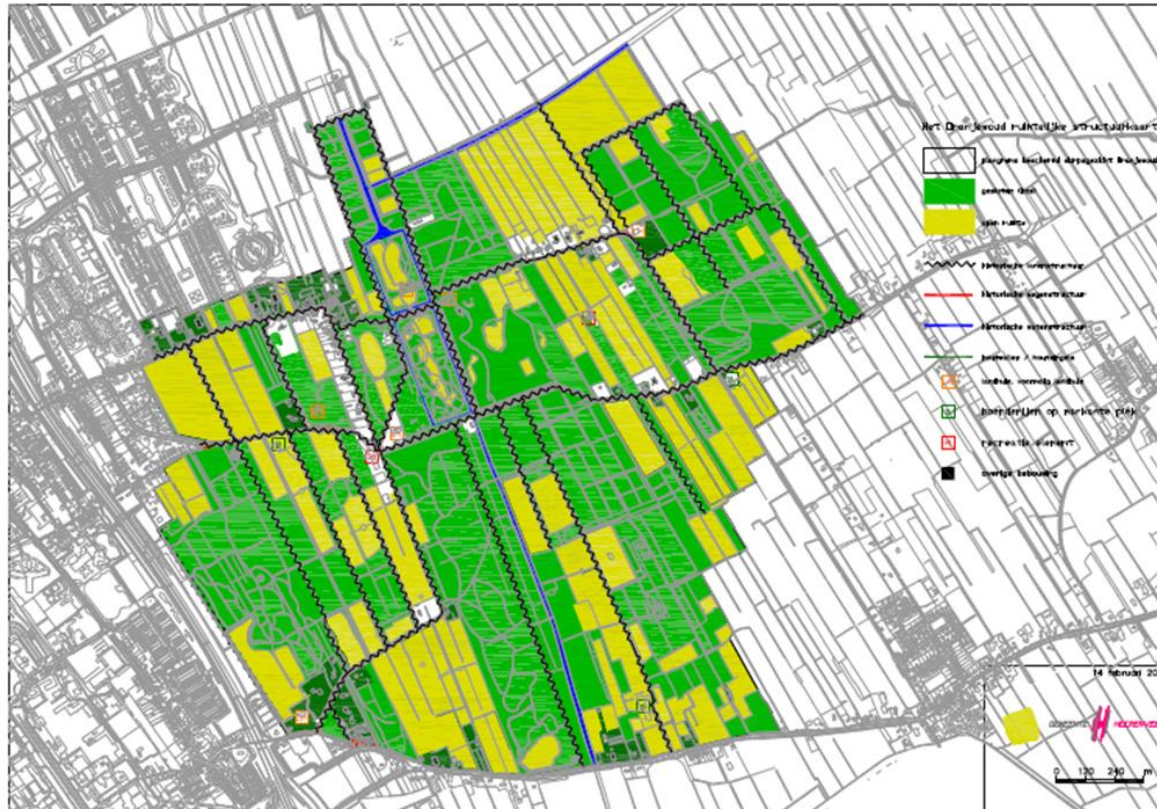
provinsje fryslân
provincie fryslân

Plan van aanpak Lanenplan Oranjewoud

uit het boek Geschiedenis van Oranjewoud (R. Mulder-Radetzky en B. de Vries, 1993):
reeds in 1727 prees notaris J.F. Schouten Oranjewoud:
“de heerlijke lustplaats van hoog vorstelijke doorlugtigheid
... met schone lanen of alées, bosschagie en aangename wandelingen ...”

Aanleiding, context en aanpak tot nu toe

- Plaatselijk belang Oranjewoud heeft in 2014 het initiatief genomen
- Samen met eigenaren van de lanen te komen tot een herstel- en beheerplan voor een termijn van minimaal 30 jaar.
- Vrees is dat anders de kans bestaat dat uiteindelijk een groot deel van de karakteristieke lanenstructuur zal verdwijnen.
- Daarnaast is om te komen tot een uniforme karakteristieke laanbeeld.

In de projectgroep zitten:

- Plaatselijk Belang Oranjewoud
- Provincie Fryslân
- Staatsbosbeheer
- Gemeente Heerenveen
- Bosgroep Noord-oost Nederland (Oranjestein / Donglust en Oranjehoeve)

Daarnaast hebben **vier andere eigenaren van lanen** hun medewerking toegezegd:

- de heer Timmerman van Prinsenhof met de Jagerssingel,
- de heer A. Smilde van landgoed Klein Jagtlust,
- de heer Wagenaar beheerder van landgoed Oranjewoud
- de heer T. de Wolff van hotel Golden Tulip Tjaarda met de Tjeerd Roslaan.

De insteek is om bij de aanpak en het herstel de lanenstructuur als één geheel te zien waarbij vrijwel alle eigenaren mee doen.

De afgelopen tweeënhalf jaar zijn diverse gesprekken gevoerd:

- Begin sept 2015 lag er een eerste opzet voor een projectplan met begroting.
- In 2016 is dat toen niet verder gekomen.
- Op 15 sept 2017 is het voorliggende concept plan van aanpak besproken.
- Dit Plan van aanpak is op 10 nov 2017 vastgesteld.

Financiering om te komen tot een Lanenplan:

- Eind januari 2017 subsidie toekend door de provincie voor het opzetten van het Plan van Aanpak
- 22 juni 2017 heeft de Gemeente Heerenveen geld gereserveerd voor de uitvoering van het Plan van Aanpak; opstellen van een uitvoeringsplan en uitvoering van laanherstel in Oranjewoud “als start naar de toekomst”.

Definitie voor een laan:

Een laan is een pad of weg met aan weerszijden één of meerdere rijen beplanting van bomen van gelijke soort, min of meer gelijke leeftijd en een duidelijk plantverband (ontwerp).

Het gaat in Oranjewoud om:

- Minimaal totaal 40 km aan lanen met indicatief ruim 7.000 bomen.
- 10 km particulier (waarvan 1,5 km langs openbare wegen).
- 11 km gemeente (waarvan 8 km langs openbare wegen)
- 19 km Staatsbosbeheer (waarvan 2 km langs openbare wegen).

Huidige toestand lanen:

- In de oude lanen ontbreken een groot aantal bomen, zijn minder vitaal en enkele zijn gekandelaberd.
- De laanbomen zijn overwegend in zogenaamd "vierkants-verband" geplant en dan op een afstand van (overwegend) minimaal 6 m in de rij.
- Bij de smalle "lanen"/wegen is veel geplant in het "driehoeks-verband" met een afstand van minimaal 5 m in de rij.
- Plaatselijk komen, bij beide systemen, flinke afwijkingen voor.

Onderhoud tot nu toe:

- Staatsbosbeheer heeft zijn lanen verjongd en hersteld in het boscomplex Pauwenburg, is ondergroei weggehaald en zijn lanen in diverse complexen, bij reguliere dunningen van de achterliggende bosopstand, meer vrijgesteld.
- Op landgoed Oranjehoeve hebben alle lanen in 2009 een opknapbeurt gehad, waarbij delen van lanen zijn verjongd en de overige lanen zijn gesnoeid.
- De gemeente Heerenveen heeft de lanen langs alle openbare wegen in 2013 gesnoeid waarbij alle niet-vitale bomen werden gekandelaberd.
- Op Landgoed Oranjestein/Donglust is afgelopen jaren opslag onder lanen afgezet, zodat de lanen weer beter zichtbaar zijn gemaakt.

Opbouw overkoepelende “Lanenplan Oranjewoud”

- A. Inleiding, aanleiding en context
- B. Algemene omschrijving en geschiedenis
- C. Inventarisatie lanen en eventueel boom-technisch onderzoek*
- D. Historische onderzoek lanen met analyse en waarde-stelling,
- E. Onderzoek groeiplaats/waterhuishouding
- F. Visie (uitgangspunten, criteria, afweging/keuzes) en streefbeeld
- G. Maatregelen- en uitvoeringsplan, inclusief begroting (bestek eerste fase)
- H. Communicatie, vervolg, aanvragen subsidie/fondswerving, -vergunningen
- I. Bronnen
- J. Bijlagen

Inventarisatie lanen (C)

- Geeft met een aantal kenmerken en foto's de huidige situatie aan.
- Een indicatie van de vitaliteit en gedetailleerd de huidige onderhoudstoestand.
- Een opzet voor de keuzes in de visie én voor het Uitvoeringsplan.
- Bij de inventarisatie kunnen per laan(deel) ook alvast aanbevelingen gedaan worden.

Historisch onderzoek (D)

- Zorgt voor kennis en onderbouwing van de oorspronkelijke aanleg en het ontwerp, waaruit keuzes gemaakt kunnen worden voor het gewenste herstel, aanleg en omvorming.
- Beschrijvingen en waardenstelling per laan en kaartmateriaal zal verzameld en geanalyseerd worden in een totaal document, op basis waarvan gezamenlijk en/of per eigenaar gefundeerde keuzes gemaakt kunnen worden.

Onderzoek groeiplaats/waterhuishouding en milieu (E)

- Een oorzaak dat de vitaliteit van de laanbomen niet optimaal tot slecht is, is het feit dat het grond- en oppervlaktewaterpeil in het gebied de afgelopen decennia drastisch is verlaagd en de Boezem is gefixeerd.
- In het Watergebiedsplan Tjonger van It Wetterskip wordt de verdroging als knelpunt benoemd.
- Daarnaast is het gebied ook op verzuring gevoelige bodem gelegen. De kritische depositiewaarden ter voorkoming van schade aan bossen en laanbomen worden in Oranjewoud ruimschoots overschreden.

Visie (uitgangspunten, criteria, afweging/keuzes) en streefbeeld (F)

- Welke lanen nemen we mee in de inventarisatie en het onderhoudsplan?
- Voor welke ontwerp kiezen we?
- Willen we de lanen van het ontwerp waar we niet voor kiezen direct weghalen of laten we die langzamerhand in het bosbeeld opgaan?
- Willen we het oorspronkelijke ontwerp compleet maken of beperken we ons tot de huidige situatie met de nu aanwezige lanen?
- Willen we laan-delen verwijderen die niet passen bij het zuivere ontwerp?
- Wanneer gaan we een laan vervangen?
- Als een laan meerdere eigenaren heeft, streven we dan altijd naar dezelfde maatregelen in vorm en tijd of mag het verschillen per eigenaar?
- Kiezen we bij vervanging voor exact hetzelfde plantverband en/of boomsoort of mag het afwijken?
- Hoe lang gaan we door met het verzorgen en oplappen van oude aftakelende bomen?
- Bermen verbreden/vermindering breedte (half) verharding ?
- Bodemverbetering en bemesting bij aanleg ?
- Mineralensuppletie bij te zure bodem ?
- Etc.

STAPPENPLAN

Stap 1: Plan van aanpak:

Het plan van aanpak is vastgesteld in de vergadering van 10 november 2017.

Stap 2: Onderzoek(en) en inventarisatie

De inventarisatie van de lanen en het historisch onderzoek is inmiddels aanbesteed en zal voor september moeten zijn opgeleverd.

Stap 3: Samenstellen Lanenplan

Op basis van de resultaten van de onderzoeken het Lanenplan samenstellen en opstellen. De visie wordt geformuleerd onder leiding van een gespreksleider.

STAPPENPLAN

Stap 4: Extern

Communicatie en voorlichting geven over het concept Lanenplan en uitvoering.
(o.a. info op Algemene ledenvergadering Plaatselijk Belang Oranjewoud)

Stap 5: Uitvoeringsplan

Opstellen maatregelen- en uitvoeringsplan en bespreken, verkennen financiering, aanvragen subsidies, Bestek opstellen. Aannemers aanschrijven. Gunning.

Stap 6: Uitvoeren Lanenplan

Vragen ?

